

РЕАЛИЗАЦИЈА УСМЕРЕНЕ АКТИВНОСТИ ИЗ ФИЗИЧКОГ
ВАСПИТАЊА КРОЗ ДРАМАТИЗАЦИЈУ ЦРТАНОГ ФИЛМА
„ШТРУМПФОВИ“ КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Ирена Р. Станишић¹ и Небојша М. Ранђеловић²

Сажетак: Поред уобичајних усмерених активности из физичког васпитања код деце предшколског узраста у којима се примењују одређени облици кретања, извршавају одређени задаци и усвајају покретне игре, могу се организовати и активности на одређену тему. Циљ овог рада и ових усмерених активности је да се на основу одабране теме – цртаног филма „Штрумпфови“ разради одређени садржај, који се усклађује са кретањима која су дата на основу јединице активности – Превенција равних стопала. Дати садржај треба да разигра дечју машту, омогући деци да драмском игром и имитацијом развију креативност, савладају одређене облике кретања, развију оријентацију у времену и простору. Ова активност битан утицај има на јачање мишића руку, раменог појаса и ногу, моторичких способности и социјализацију деце и може да се примењује у свим узрасним групама. Битан утицај има на развој маште и креативности код деце, способности невербалне комуникације путем геста и покрета и кроз забаву едукује. У оквиру ове усмерене активности значајне корелације су са Методиком развоја говора и Методиком ликовног васпитања.

Кључне речи: деца, превенција равних стопала, драматизација, усмерена активност, физичко васпитање.

УВОД

У Правилнику о општим основама програма предшколског васпитања и образовања (2006) утврђени су задаци физичког васпитања у васпитној групи који пружају васпитачима један вид самосталности и креативности, у осмишљавању садржаја рада из физичког васпитања.

1 irena.stanistic73@gmail.com, Висока школа струковних студија за васпитаче, Крушевац

2 nebojsa@fsfv.ni.ac.rs, Универзитет у Нишу, Факултет спорта и физичког васпитања

Данашња технолошка достигнућа омогућавају да се педагошки рад усмери ка утврђивању, евалуацији и самоевалуацији постигнутих резултата. Учестала примена практично - вежбовног градива у деčјем вртићу повећава васпитно – образовне ефекте. До повећања долази и услед коришћења технологије педагошког процеса, која се огледа у избору и методичкој примени средстава, организационих облика рада, принципа и метода. Смењивање различитих активности у вртићу су предвиђене према програму на основу ког деца проводе време. Према Галахјуу и Донелију (Gallahue & Donnelly, 2003) и програму рада, одговарајуће свакодневне физичке активности деце предшколског и млађег школског узраста, средњег интензитета утичу на формирање свакодневног животног стила, на нормалан раст и развој, у временском трајању од 60 минута.

Аутор Ђорђић (2002) истиче да је физичка активност предшколске деце важна са: аспекта интегралног развоја, биолошко - здравственог аспекта и васпитног аспекта. Свестрано развијање личности као *главни циљ физичког* васпитања према Драгићу и Веселиновићу (2006), јесте захтев који се реализује кроз планирану и организовану активност, чија је основа педагошко – дидактичка.

Основни циљ организованих активности у предшколским установама на основу правилника о Општим основама предшколског програма (2006), је да се вежбањем кроз форме рада, а уз примену средстава физичког вежбања, допринесе телесном расту и развоју најмлађих, развоју навика кретања, развоју и усавршавању моторике, учвршћивању здравља деце у целини. Да би се деца обезбедила разноврсна кретања, програм нуди следеће облике активности (организациони облици или форме рада): превентивно (јутарње) телесно вежбање, усмерену активност, покретну игру, шетњу, излет, рекреативну паузу, индивидуалан рад са децом са сметњама у физичком и моторном развоју, изражавање кроз покрете (дечји плес).

Под усмереном активношћу подразумева се временски ограничени део у току кога се плански и систематски ради на остваривању задатака физичког васпитања. Усмерена активност као организациона форма рада представља целину, али према задацима који треба да се остваре у току активности разликује се уводни, главни (припремни и основни део) и завршни део (Станишић, 2013: 91). Сваки део активности захтева да се деца: уведу у активност, што се постиже кроз *уводни део*; оптимално ангажују, што се постиже кроз *главни део*; смире, односно доведу у стање у којем су била на почетку активности, што се постиже кроз *завршни део* усмереног облика рада (Ђурковић, 1995; Џиновић - Којић, 2011).

По форми и садржини усмерене активности из физичког васпитања могу бити различито примењиване - игровне активности, активности образовног карактера, тематске активности, активности на ваздуху, комплексне активности и контролне активности (Џиновић - Којић, 2002).

Поред уобичајених усмерених активности у којима се примењују одређени облици кретања, извршавају одређени задаци и играју покретне игре, могу се организовати и *усмерене активности на одређену тему*. Ове активности организују се тако што се деца одабере нека актуелна тема и на основу ње се разради одређени садржај (Станишић, 2013: 100). Води се рачуна да се садржај усклади са кретањима која деца изводе у току активности - тема годишње доба (зима, јесен...); бајка (Црвенкапа, Ивица и Марица...); цртани филм (Морнар Попај, Мики - Маус). Структура усмерене активности је иста као и код других активности, с тим што се одређени садржај теме провлачи од уводног преко припремног и основног до завршног дела усмерене активности. Корелације са осталим методикама је велика, првенствено са Методиком развоја говора у оквиру које се користе приче, бајке, песме или цртани филмови чији се садржаји мотивационо опонашају, изводећи покрете сходно тексту који се користи. Ликовно васпитање пружа могућност израде костима, апликација за децу, реквизита и израде полигона у складу са тематским садржајем.

Основно полазиште за овакве активности је да у васпитним групама нема деце која не воле физичке активности и нису спретна, већ да нису довољно мотивисана да испоље емоције и преточе их у физичку активност. Савремени методички приступ приликом реализације физичких активности обједињује све оно што омогућава деци да истражују и сазнања стичу путем кретања. Деца у току рада повезују активности са стварношћу и њима блиским ситуацијама, и на спонтан начин прихватају одређену тему која је присутна у реализацији јединице активности из физичког васпитања. Досадашњи начин у практичном приступу и реализацији усмерених активности физичког васпитања укључивао је размимоилажење између односа теоријског и практичног рада. Савремени приступ у реализацији усмерених активности физичког васпитања састоји се у уједињавању знања и искуства детета.

Главни *циљ* ове активности је да садржај, ситуације и ликови из цртаних филмова деци приближе не само свет, цртаних филмова који им је близак и драг, већ да пробуди дечије стваралаштво, да омогуће деци да игром и имитацијом развију креативност, развију невербалну комуникацију путем покрета, савладају одређене облике кретања, утичу на развој физичких способности и едукују кроз забаву.

Имитативни рад децу доводи да говоре и ходају подражавајући. Своју личну историју и групни идентитет граде на основу породичних прича и слика. Повезују податке из живота са осталим изворима из окружења, градећи своју личност кроз активности. Деца предшколског узраста воле да се „претварају”, било да се играју у центру или да драматизују омиљену бајку, причу или цртани филм. Она се „претварају” са циљем да уче о себи и свету који их окружује. Васпитач може да валоризује ову природну дечју потребу да се „претварају” уводећи креативну

драматизацију песме, приче или цртаног филма у свој план и програм и на тај начин активира деčју пажњу (Бојовић, 2010: 11).

Са овим цртаним филмом деца се сусрећу у предшколском узрасту. Деца имитацијом прихватају различите облике понашања, у ситуације уносе своју фантазију, разбијају клише свакодневног, стварајући свој индивидуални и имагинарни свет. Процесом драматизације спонтана игра детета усмерава се ка стваралачкој игри. Овај цртани филм се драматизује и прерађује у драмску форму, а нарација се транспонује у монологе и дијалогe

У овој активности изазов за васпитача је да постепено уводи *циљеве и правила* током рада, а да не ремети деčји креативни процес и да себе не наметне као апсолутног лидера. Васпитач је невидљиви водич, или активни учесник – глумца, костимиран у ликове из цртаног филма. На тај начин деца граде поверење у сопствене могућности, уче да на креативан и конструктиван начин истражују свој сопствени унутрашњи свет и свет који их окружује.

Пре уводне фазе усмерене активности васпитач води рачуна о активностима као што су: пресвлачење васпитача у костим Штрумпфете, стављање направљених капица деци са ликом Штрумпфова, постављање апликација за комплекс вежби обликовања. Подстицање слободе у физичком кретању и стварање позитивног стимулса свој деци у васпитној групи чини основни корак у раду. *Уводни део* код деце буди интересовање за рад применом модификоване покретне игра „Штрумпфови и Гаргамел“, а уједно их емотивно и физиолошки припрема. Постављајући децу на штрумпфкућицу (апликације на поду) *припремни део* путем имитативног путовања кроз шуму комплекса вежби обликовања, формира и квалитативно усавршава апарат за кретање. *Основни део* путем организационог облика рада „полигона“ у оквиру ког се примењују разне справе и реквизити, а путем тематског садржаја цртаног филма ствара навике што бољег и успешнијег кретања и његову примену у различитим условима. *Завршни део* наставља тему активности и путем игре “Сакупљање штрумпфбобица” емотивно и физиолошки доводи децу у стање у коме су била пре активности.

При избору кретања и вежби васпитач води рачуна о степену психофизичког развоја деце, реализацији задатака и програмског садржаја као и ситуација из цртаног филма (Станишић, 2013: 94).

Простор и окружење где се одржава усмерена активност је сала за физичко васпитање у коме деца могу да се слободно крећу. Тај простор треба да се креира и осмисли справама (користе се као препреке за развијање разних облика кретања) и реквизитима потребни самој јединици активности и теми дате усмерене активности. На основу одабране теме неопходно је направити апликације - штрумпфсело за под, за комплекс вежби обликовања, као и разних апликација за полигон – трава, дрвеће, сунце (припремају се и лепе пре почетка усмерене активности).

Наведена усмерена активност кроз драматизацију цртаног филма „Штрумпфови” може бити позитивно искуство у неким новим програмима и организовањима васпитно - образовног процеса у предшколској установи деце млађе, средње, старије и припремне узрастне групе. Мотивисано дете може се приступа на прави начин, обзиром на индивидуалне способности, стреми ка остварењу циљева, а покрет и физичку активност слободно изражава у зависности од биолошких потенцијала, развијајући се као личност у целини.

МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ

Тема усмерене активности: Драматизација цртаног филма „Штрумпфови”;

Јединица усмерене активности: Превенција равних стопала;

Организациони облик рада у главном делу: Полигон;

Средства:

Основна: Телесна вежба.

Помоћна: Струњаче, шведске лестве, палице, ниска греда, мали шведски сандук, лоптице, врећице, конопац, лопта, касетофон. Израда костима (капице за Штрумпфове и Гаргамела), Штрумпфкућице апликације за под, средстава за полигон (цветићи, трава, листови, дрвеће, сунце...), Штрумпфсело у виду слика.

Задачи:

Васпитни: Васпитање воље, карактера и свесне дисциплине, позитиван однос према раду, дисциплинован и свестан однос према колективу, забава и разонода, формирање и развијање интереса и смисла за лепо.

Образовни: Развијање координационих елемената кретања (правац, обим, брзина, јачина, трајање и ритам), формирање моторних навика, развијање стваралачких способности, развијање снаге, издржљивости, брзине, окретности, прецизности и равнотеже.

Биолошки: Нормално стање апарата за кретање, правилно држање тела, челичење организма, стварање хигијенских навика, фактор одмора после телесног и умног рада.

Циљеви: Утицати кроз драмску стваралачку игру, имитацију датих покрета на моторичке способности и социјализацију деце, формирање навика правилног држања тела, нормалног свода стопала и усавршавање разних облика кретања. Развијање маште и креативности код деце, способности невербалне комуникације путем геста, пантомиме и покрета. Задовољавање биолошких и естетских потреба за разним облицима кретања, примерених децјем узрасту и могућностима;

Методе рада: Метод живе речи, метод имитације, метод демонстрације;

Локација рада: Сала за физичко вежбање.

ТОК УСМЕРЕНЕ АКТИВНОСТИ

Доводимо децу у салу у формацију возића. На улазу у салу деца изувају своју обућу. Свако дете проналази своју апликацију - Штрумпфкућицу.

Уводни део усмерене активности Покретна игра „**Штрумпфови и Гаргамел**”

Једно дете је Гаргамел, а остала деца су Штрумпфови. Дете Гаргамел добија маску и одлази на половину игралишта, које представља шуму у којој живе Штрумпфови. Штрумпфови стављају капице на главе и одлазе на другу половину игралишта које представља село у коме они живе. На знак васпитача “сад”, Гаргамел почиње са трчањем и хватањем. Када ухвати првог Штрумпфа, држи га за руку и онда они заједно настављају да хватају остале. Сваки ухваћени Штрумпф прикључује се ланцу. Хватање се завршава када и последње дете буде ухваћено и прикључено ланцу. Право хватања имају само крајња деца (деца на крајевима ланца). Ако је ланац прекинут, хватање се у том моменту не признаје. Кад се ланац састави онда се наставља са игром.

А) Припремни део усмерене активности:

Васпитач: - *Штрумпфови, знате шта се једном давно десило? Гаргамел је ухватио једног од штрумпфова. Неколико штрумпфова који су то видели су отрчали до штрумпфсела да обавесте остале штрумпфове. Свако је сео у свој штрумпфомобил па су заједно кренули до Гаргамелове куће како би га ослободили.*

Комплекс вежби обликовања са обручем.

Вежба бр.1 *Хајдемо сада сви да уз помоћ ових обруча возимо своје штрумпфомобиле.*

Циљ: Јачање мишића руку и раменог појаса.

Опис: П.П. Стојећи став, руке са обручем у предручењу, кружење у једну па у другу страну.

Вежба бр. 2 *На путу до Гаргамелове куће наишли су на жбун у коме се нешто стално померало. Покушавали су да га погоде стрелом како би отерали непријатеља (обруч постаје лук и покушавамо да погодимо жбун) али узалуд. Нешто се у жбуну толико померало да су на крају ипак одлучили да приђу и виде шта се ту сакриво.*

Циљ: Јачање и истезање мишића руку и раменог појаса.

Опис: П.П. Спетни став. Једна рука са обручем у предручењу, друга згрчена у висини рамена. Опонашање потезања лука и стреле испред себе наизменично једном па другом руком.

Вежба бр. 3 *Када су итрумфови пришли жбуну, видели су Лицка. Он се дивио својој лепоти гледајући се у огледало са свих страна. (Замишљамо да је обруч огледало у коме се гледамо)*

Циљ: Јачање мишића леђа.

Опис: П.П. Спетни став, руке са обручем у узручењу, извести преклон

трупом до водоравног положаја.

Вежба бр. 4 *Итрумфови су оставили Лицка да ужива у својој лепоти, а они су наставили потрагу за својим другом итрумфом.*

Циљ: Јачање мишића леђа и бочне стране трупа. Опис: П.П. Раскорачни став, руке са обручем у изручењу. Извести преклон трупом на једну страну па на другу са погледом кроз обруч, а након тога враћање у почетни положај.

Вежба бр. 5 *Када су дошли до Гаргамелове куће, договорили су се да неколико њих остане испред и дежура да не наиђе мачак. Обукли су своје прслуке да им не би било хладно и пажљиво гледали на страну да неко не наиђе.*

Циљ: Истезање мишића трбуха.

Опис: П.П. Обући обруч као прслук, сукање трупом на једну па на другу страну.

Вежба бр. 6 *Док су неки дежурани остали су покушали да кроз димњак уђу у Гаргамелову кућу. (Провлачимо се кроз обруч као што су се итрумфови провлачили кроз димњак.)*

Циљ: Јачање мишића трбуха и леђа.

Опис: П.П. Провући се кроз обруч у лежећем ставу на леђима.

Вежба бр. 7 *Када су ускочили у димњак упали су у жар. Пошто су се опекали кренули су да скачу у круг.*

Циљ: Јачање мишића ногу и стопала. Опис: П.П. Суножни поскоци око обруча положеног на тло.

Вежба бр. 8 *Онда им је постало превише вруће па су кренули да скакућу прво на једној нози а онда на другој.*

Циљ: Јачање мишића ногу и стопала.

Опис: П.П. Скакање на једној нози око обруча положеног на тло.

Убрзо су нашли свог друга и побегли брзо назад у Итрумфсело.

Б) Основни део усмерене активности:

Полигон: Превенција равних стопала

Након постављања полигона, деца стају у формацију колоне или возића. Васпитач уз описе објашњава деци које кретање треба да изведу, а затим прво дете креће са прелажењем препрека. Када прво дете пређе прве две препреке, креће друго дете и тако редом. Дете које је прешло цео полигон стаје на зачеље колоне.

Васпитач се обраћа деци: *Сада ћемо кренути у бербу штрумф бобица. Међутим, да бисмо стигли до њих морамо проћи кроз шуму пуну препрека.*

1. Пребацивање предмета стопалима из обруча у обруч – *Када су се штрумфови упутили ка шуми угледали су штрумфету како сакупља своје иналице које су јој испале из џепа, па су јој у томе помогли. Затим су кренули даље.*

2. Пењање уз косину на прстима и силажење низ рипстол - *Штрумфови су се затим попели на врх оближњег брдашцета а затим са друге стране сишли низ степениште.*

3. Ходање по вијачи – *Након тога су штрумфови стигли до уске шумске стазе преко које су морали прећи пажљиво.*

4. Ходање преко лестви – *Након што су прешли уску стазицу, штрумфови су морали прећи преко старог, урушеног моста који је водио преко реке.*

5. Ходање на прстима преко струњаче – *Штрумфови су стигли до простране ливаде али и ту морају бити пажљиви. Гаргамел је у близини па да их не би чуо морају ходати тихо, да прстима.*

6. Ходање по кукурузу – *Прећи ћемо и преко њиве.*

7. Ходање на прстима са укштеним ногама преко палице - *Када су штрумфови били јако близу свог циља мало су се и забавили тако што су укштеним ногама ходали преко опалих грана.*

8. Листање новина стопалима – *А онда су наишли на стару књигу коју су, вероватно, они сами и изгубили, па су је прелистали да погледају о којој књизи се ради.*

-А ево и наших штрумф бобица.

Завршиви део усмерене активности

Покретна игра „Сакупљање штрумфбобица“

Деца се деле у две групе и стају у формацију колоне. Испред сваког првог детета налази се лопта, док је на другом крају обруч. Игру започињемо тако што свако прво дете у колони креће са обављањем свог задатка тако што својим стопалом котрља лоптицу до означене линије, оставља лоптицу у мали обруч, узима велики обруч и газећи га са унутрашње стране котрља обруч до места са кога је кренуло. Обруч предаје следећем детету у колони и одлази на зачеље колоне. Дете које је сада добило обруч прво стопалима котрља обруч до означеног места, а затим креће назад до своје колоне котрљајући лоптицу стопалом.

ЛИТЕРАТУРА

Бојовић, Д. (2010). *Више од игре*. Београд: Центар за примењену психологију.

Драгић, Б., & Веселиновић, Н. (2006). Припремање учитеља са аспектом на методичку артикулацију часа физичког васпитања. У: Зборник радова ФФК - ФИС комуникације, Ниш. 183-190.

Gallahue, D.L., & Donnelly, F.C. (2003). *Developmental physical education for all children*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Ђурковић, З. (1995). *Методика физичког васпитања деце предшколског узраста*. Шабац: Виша школа за образовање васпитача.

Ђорђевић, В. (2002). *Предшколско физичко васпитање у Војводини*. Вршац: Виша школа за образовање васпитача.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја. (2006). Правилник о општим основама предшколског програма. *Службени гласник РС-Просветни гласник*, 14,

Станишић, И. (2013). *Методика физичког васпитања предшколске деце*. Крушевац: Despot book.

Џиновић-Којић, Д. (2002). *Физичко васпитање предшколског детета*. Београд: Самостално издање аутора.

Џиновић-Којић, Д. (2011). *Методика физичког васпитања предшколске деце*. Београд: Учитељски факултет.

IMPLEMENTATION OF DIRECTED ACTIVITIES OF PHYSICAL EDUCATION THROUGH DRAMATIZATION OF THE CARTOON "THE SMURFS" IN PRESCHOOL CHILDREN

Irena R. Stanišić¹ Nebojša M. Randelović²

Abstract: Besides the usual guided activities in physical education of preschool children based on applying certain forms of movements, performing certain tasks and acquiring mobile games, activities on a particular topic can also be successfully organized. The aim of this work and these targeted actions is the elaboration of specific contents based on selected themes from the cartoon "The Smurfs", which are adjusted to the goal that forms the basic units of activity - prevention of flat feet. These contents have a goal to arouse children's imagination, to enable children to play and develop creativity, master certain

1 irena.stanisc73@gmail.com, Preschool Teacher Training College, Krusevac

2 nebojsa@fsfv.ni.ac.rs, University of Nis, Faculty of Sport and Physical Education

forms of movements and develop orientation in time and space. This activity has a significant impact on strengthening the muscles of the arms, shoulders and legs and development of overall motor skills and socialization of children and can be used in all age groups. It also has an important influence in the development of imagination and creativity in children, as well as non-verbal communication skills through the use of gesture and movements and it should educate through entertainment. These focused activities have significant correlations with speech developing and art education.

Keywords: children, flat feet prevention, dramatization, focused activity, physical education.

Примљен: 04.07.2017.

Прихваћен: 06.11.2017.

